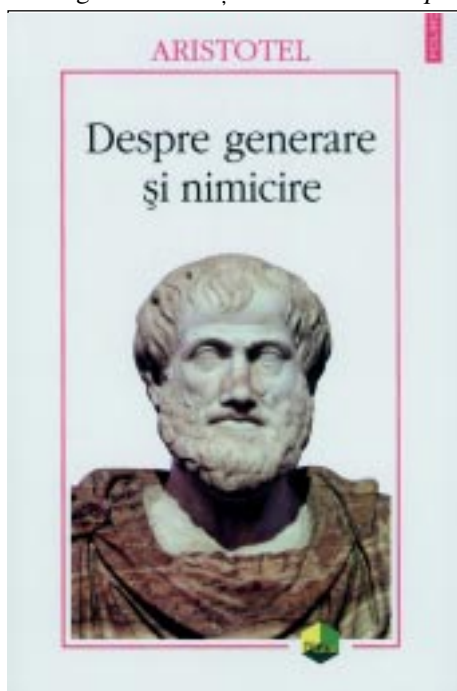

TRATATE SI ESEURI CLAUDIU T. ARIEȘAN

(I) Unul dintre foarte puținele tratate aristotelice rămase până acum fără o versiune românească vine să completească necesarul corpus autohton al operei Stagiritului: **Aristotel, Despre generare și nimicire**, trad., note Andrei Cornea, Editura Polirom, Iași, 2010, 224 p. Cunoscut specialiștilor cu precădere după titlul latinesc *De generatione et corruptione*, opusul științifico-filozofic a fost compus în 336 a. Chr., reprezentând o adăugire la *Fizica* și la scrierea sa *Despre*

cer. Izvor privilegiat de informații privind gândirea presocraticilor, tratatul discută critic teoriile precedente despre mișcare, esența materiei sublunare, cu insistență asupra ivirii și aneantizării ciclice a elementelor respective. Excelentei ediții și traduceri de față nu putem să-i sugerăm decât completarea bibliografiei esențiale cu aplicatul volum colectiv de peste 350 de pagini dedicat de 14 specialiști în domeniu exclusiv primei cărți a tratatului sub coordonarea editorilor Frans A. J. de Haas și Jaap Mansfeld, în colecția Oxford "Symposium Aristotelicum", ce adună multe din lucrările colocviului la obiect desfășurat în neerlandezul Deurne prin august 1999. Faptul vorbește de la sine cu privire la însemnătatea și unicitatea textului în contextul filozofiei aristotelice.

(II) Ogindirea modernă a lumii romane a dobândit o altă monografie istorică importantă prin lucrarea publicată de **Gwyn Morgan** în 2006 la Oxford University Press și acclimatizată prompt la noi sub titlul **Anul Domnului 69. Anul celor 4 împărați**, trad. Doina Lică, Editura All, București, 2010, 350 p. Acest an haotic, violent și terifiant, dominat de oștiri dezlănțuite, asasinate politice și conflicte civile merita o sinteză care să nu aleagă între cele trei surse antice contradictorii (Tacitus, Plutarh și Suetonius) ci să le compare creativ, îmbinând fericit fascinația pentru faptul istoric și sensibilitatea literară. Și pentru că vorbim de buna scriitură, menționăm că notele sunt minime iar textul curent nu e întrerupt nici măcar de trimiteri precise la izvoarele greco-latine folosite. Autorul este Profesor de "Classics and History" la Universitatea Texas din Austin iar despre mereu performantul om de carte care a fost și rămâne timișoreanca Doina Lică, nu putem decât să-i mulțumim pentru încă o versiune românească impecabilă a unui opus științific de referință. Ca sugestie editorială, îmi îngădui să spun că eu unul mi-aș fi asumat modificarea grafică

a titlului original cu cifrele romane corespunzătoare: LXIX A. D. transmite parcă un fior clasicist mai autentic și mai sobru.

(III) După o pauză de aproape doi ani revine în librării excelența colecție bilingvă coordonată de Adrian Muraru "Tradiția creștină", cu primul din cele trei volume preconizate a găzdui masivul tratat al lui **Grigorie de Nyssa, Împotriva lui Eunomie**, I, trad., note Ovidiu Sferlea, introd. Mihail Neamțu, Editura Polirom, Iași, 2010, 510 p. Marele Părinte capadocian, supranumit "filozoful și misticul", respingea cu har polemic și forță doctrinară ereziile ariene în patru lucrări succesive redactate în jurul anilor 380-383, deci în preajma celui de-al doilea Sinod Ecumenic de la Constantinopol, textele fiind reunite de către urmași într-un corpus comun, căruia i s-a conferit și titlul generic de *Adversus Eunomium*. Mai exact, Aetiu și Eunomie profesau un subordinaționism radical ce l-a iritat profund pe Sf. Vasile cel Mare, iar după moartea acestuia continuatorul eminent al polemicii dogmatice capadociene devine tocmai teologul de față, ajuns încă din timpul vieții un reper fix al dreptei credințe și învățături creștine. Așteptăm cu deplină încredere continuarea și finalizarea acestui proiect major de recuperare a valorilor patristice și ecleziale din antichitate și până în zorii culturii moderne.

(IV) Deși nu sunt un fan necondiționat al edițiilor anastatice, pentru că de multe ori copiile tipografice de azi arată înfiorător și sunt aproape ilizibile, semănând mai degrabă a întreprindere menită să "împuste rapid banul" bibliofilului nostalgic, m-a bucurat revederea monografiei marelui istoric ardelean **Ioan Lupas, Mitropolitul Andrei Șaguna**, postfață Matei Alabastru, Editura

România Press, București, 462 p. Apărută în uriașul volum dedicat în 1909 centenarului nașterii lui Șaguna, alături de alte patru studii omagiale, lucrarea elaborată de Lupas la nici 30 de ani i-a deschis acestuia calea spre o carieră științifică remarcabilă, de director al Institutului Național de Istorie din Cluj, dar și dreptul de a sta într-un fotoliu de membru titular al Academiei Române. Pentru lectorul actual interesat, apare ca o cercetare neprăfuită, "clasică" sub toate aspectele, ce se citește ca un roman senzațional, plasticizând istorioigrafic o lume întregă și oferind un durabil model compozițional și onest patriotic.